

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 6 listopada 2017 roku, powód - Przedsiębiorstwo (...)w Ł., wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i orzeczenie w nim, że pozwani: (...) Sp. z o.o. w P. oraz R. M. (1) mają zapłacić solidarnie na rzecz powoda kwotę 234'116,21 zł, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz o zasądzenie solidarnie kosztów postępowania, według norm prawem przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu podano, iż powód dochodzi roszczeń, w związku z łączącą strony relacją gospodarczą. Powód, jako przedsiębiorca, prowadzący działalność gospodarczą w zakresie dystrybucji napojów alkoholowych i bezalkoholowych zawarł z pozwaną spółką umowę sprzedaży napojów alkoholowych. Zabezpieczenie roszczeń powoda, wynikających z rzeczonyj umowy, stanowił weksel in blanco, poręczony przez pozwanego R. M. (1). Mimo otrzymania towaru, pozwana spółka nie uregulowała całości należności wynikających z wystawionych przez powoda faktur VAT.

(pozew, k. 3-16)

Nakazem zapłaty, wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 23 listopada 2017 roku, Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

(nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z 23.11.2017 r., k. 282)

W złożonych zarzutach od nakazu zapłaty pozwani: (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. oraz R. M. (1) wnieśli o uchylenie nakazu zapłaty w całości, oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu. Pozwani podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego oraz zakwestionowali fakt prawidłowego wypełnienia weksla przez powoda.

(zarzuty od nakazu zapłaty pozwanej (...) Sp. z o.o. w P., k. 297, zarzuty od nakazu zapłaty pozwanego R. M., k. 311)

W odpowiedzi na złożone zarzuty, strona powodowa zaprzeczyła jakoby doszło do przedawnienia roszczeń wynikających z łączącego strony stosunku podstawowego. Z ostrożności procesowej powód wskazał, iż w dniu 16 marca 2017 roku, pozwana (...) Sp. z o.o. w P. potwierdziła aktualne saldo zadłużenia wobec powoda (wynikające z nieuregulowanych faktur VAT objętych powództwem) w kwocie 200'007,44 zł. W ocenie strony powodowej, takie zachowanie należy pochytywać w kategorii uznania długu, a więc czynności powodującej przerwanie biegu przedawnienia roszczenia.

(odpowiedź na zarzuty od nakazu zapłaty, k. 374-377)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny,

Powodowe Przedsiębiorstwo (...) Spółka Jawna z siedzibą w Ł., prowadzi działalność gospodarczą w zakresie dystrybucji napojów alkoholowych i bezalkoholowych.

(informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców, pobrana z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego, k.19-26)

W dniu 7 stycznia 2015 roku, powód zawarł z pozwaną (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. (pozwany ad. 1) umowę sprzedaży napojów alkoholowych i bezalkoholowych. Na podstawie rzeczonyj umowy, powód zobowiązał się do dostarczania napojów alkoholowych i bezalkoholowych, zgodnie z zamówieniem złożonym przez pozwaną spółkę, do należących do niej punktów sprzedaży lub pod wskazane przez nią adresy (§ 2 umowy). W § 5 umowy ustalono, że dostawy będą dokonywane do 48 godzin od momentu złożenia zamówienia przez Kupującego (pozwaną spółkę) osobiście, faksem,

na wskazany w umowie adres mailowy lub droga telefoniczną. Zapłata za każdą partię odbieranego towaru miała następować w gotówce, do rąk przedstawiciela handlowego powoda lub na jego rachunek bankowy. (§ 6 umowy)

(umowa sprzedaży, k. 28-30)

Formą zabezpieczenia należytego wykonania w/w umowy sprzedaży był weksel in blanco. Strony zawarły dwa porozumienia wekslowe: pierwsze w dniu 7 stycznia 2015 roku oraz drugie w dniu 13 lipca 2016 roku. Do każdego z nich został powodowi wręczony weksel in blanco, poręczony przez pozwanego R. M. (1). W w/w deklaracjach wekslowych strony ustaliły, że w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania z rzeczowej umowy, Wystawca weksła (pозwana spółka), upoważnia Wekslobiorcę (powoda) do wypełnienia weksła w każdym czasie; oznaczenia na wekslu sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej kwocie aktualnych roszczeń Wekslobiorcy (które obejmują w szczególności kwotę wierzytelności głównej wraz z odsetkami i wszelkimi kosztami, jakie Wekslobiorca poniósł w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy) – na dzień przedstawienia weksła do zapłaty; opatrzenia weksła datą płatności według swego uznania; wskazania jako miejsca płatności weksła – Ł., opatrzenia weksła klauzulą „bez protestu”; przeniesienia praw z weksła na rzecz osób trzecich (punkt 2. deklaracji wekslowej z 7.01.2015 r. oraz z 13.07.2017 r.). Wekslobiorca zobowiązał się do pisemnego zawiadomienia Wystawcy weksła o jego wypełnieniu, na co najmniej 7 dni przed terminem płatności weksła, na adres Wystawcy weksła wskazany w treści deklaracji wekslowej (punkt 3. deklaracji wekslowej z 7.01.2015 r. oraz z 13.07.2017 r.). Obie deklaracje wekslowe zostały podpisane przez następujące osoby: po stronie „Wekslobiorcy” – przez J. M. (2), tj. współnika powoda, po stronie „wystawcy weksła” przez A. M., tj. prezesa zarządu spółki (...) oraz przez poręczyciela wekslowego przez R. M. (1) (pозwanego ad.2).

(okoliczność bezsporna, weksel in blanco, k. 365, deklaracja weksłowa z 7.01.2015 r., k. 427-428, deklaracja weksłowa z 13.07.2016 r., k. 31-32; informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców, pobrana z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego, k.23-26)

Pozwany ad. 1 początkowo, wywiązywał się z nałożonych umową obowiązków, zapłata za zakupiony towar następowała jednakowoż po upływie terminów płatności wskazanych na wystawionych przez powoda fakturach VAT: najdawniejsza z faktur o nr (...) z 31 marca 2014 roku, opiewająca na kwotę 13'682,85, została uregulowana 18 dni po ustalonym terminie płatności, tj. 14 kwietnia 2014 r.

Od maja 2015 roku pozwany ad. 1 zaprzestał regulowania zobowiązań wobec powoda. Wartość towarów sprzedanych pozwanej spółce w okresie od 8 do 29 maja 2015 roku, wynikająca z faktur o numerach: (...), wynosiła 202'460,61 zł. Spółka (...) uregulowała z tej kwoty jedynie 6'453,17 zł.

(okoliczność bezsporna; zestawienie należności, k. 7-13; faktury VAT, k. 236-248,)

W dniu 24 czerwca 2015 roku, powód, na podstawie deklaracji wekslowej z 7 stycznia 2015 roku wypełnił weksel in blanco na kwotę 266'279,49 zł oraz wezwał pozwanego do jego wykupu na dzień 7 lipca 2015 roku. W odpowiedzi na wezwanie, pozwany ad. 1 oświadczył, iż nie jest w stanie dokonać wykupu weksła i zaproponował ratalną formę spłaty zadłużenia. Strony podjęły wówczas rozmowy, mające na celu polubowne zakończenie sporu, jednakże okazały się one bezskuteczne.

(okoliczność bezsporna, pismo pozwanego ad. 1 z 1.07.2015 r., k.429)

W dniu 16 marca 2017 roku, prezes Zarządu pozwanej (...) Sp. z o.o. w P. A. M. potwierdziła saldo zadłużenia wobec powoda, na kwotę 200'007,44 zł, wynikającą z faktur o numerach: (...). Dokument został opatrzony pieczęcią pozwanej spółki oraz podpisem A. M..

(potwierdzenie salda, k.279-280; informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców, pobrana z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego, k.23-26)

W związku z dalszym niewywiązaniem się przez pozwaną spółkę z nałożonych umową obowiązków, w dniu 4 maja 2017 roku, powód, na podstawie deklaracji wekslowej z 13 lipca 2016 roku, wypełnił wystawiony przez pozwanego ad. 1 weksel in blanco. Weksel został wypełniony do kwoty 243'116,21 zł, na którą składały się: roszczenie główne w kwocie 196'007,44 oraz skapitalizowane odsetki ustawowe za opóźnienie w łącznej kwocie 47'108,77 zł. Jako termin płatności wskazano 11 maja 2017 roku, zaś jako miejsce płatności – Ł..

(kopia wypełnionego weksla, k. 27)

Pismami datowanymi na dzień 4 maja 2017 roku – pozwany ad. 1, tj. (...) Sp. z o.o. w P. (jako wystawca weksla) oraz pozwany ad. 2, tj. R. M. (1), jako poręczyciel wekslowy zostali poinformowani o wypełnieniu, w dniu 4 maja 2017 roku, weksla in blanco, wystawionego przez pozwanego ad. 1 (a poręczonego przez pozwanego ad. 2) na zabezpieczenie roszczeń wynikających z umowy sprzedaży z dnia 7 stycznia 2015 roku na kwotę 243'116,21 zł. Pozwani zostali wezwani do wykupu weksla na dzień 11 maja 2017 roku, w siedzibie P.H.U.G. (...) sp. j., przy ul. (...) w Ł.. Do pism załączono kopię weksla in blanco. Jednocześnie powód poinformował pozwanych, że oryginał weksla znajduje się w jego siedzibie, pozwani zaś w dniu płatności mają możliwość zapoznania się z jego treścią. Wezwanie skierowane do pozwanego ad. 1 zostało mu skutecznie doręczone, zaś skierowane do pozwanego ad., 2 zostało zwrócone do nadawcy ze skutkiem doręczenia.

(wezwanie do wykupu weksla z dnia 4 maja 2017 roku, skierowane do pozwanego ad. 1, wraz potwierdzeniem nadania pisma, k.266-270 i k. 272; wezwanie do wykupu weksla z dnia 4 maja 2017 roku, skierowane do pozwanego ad. 2, k.273-277)

Suma odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczeń stwierdzonych fakturami VAT wystawionymi pozwanemu ad. 1 przez powoda w okresie od 31 marca 2014 roku do 6 maja 2015 roku, skapitalizowanych za okres od daty ich wymagalności do daty zapłaty wynosi 15'806,62 zł. Suma odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczeń stwierdzonych fakturami VAT, jakie zostały wystawione pozwanemu ad. 1 przez powoda w okresie od 8 do 29 maja 2015 roku, skapitalizowanych za okres od daty ich wymagalności do dnia 4 maja 2017 roku wynosi 31'302,15 zł.

(okoliczność bezsporna, zestawienie, k. 7-13)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o załączone do akt dokumenty, których autentyczność nie budzi wątpliwości. Pozwani nie kwestionowali wielkości żądania, jak również tego, że należności wynikające z faktur złożonych przez stronę powodową oraz zawartego w pozwie zestawienia – odpowiadające łącznie sumie wekslowej – nie zostały uregulowane przez wystawcę weksla.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Roszczenie strony powodowej zasługuje na uwzględnienie w całości.

Na gruncie niniejszej sprawy strona powodowa dochodziła, w oparciu o wypełniony weksel in blanco kwoty 234'116,21 złotych. Wskazana kwota, stanowiła należność, jaka przysługiwała powodowi, w związku z łączącą strony relacją gospodarczą wykreowaną na podstawie umowy sprzedaży z dnia 7 stycznia 2015 roku (na wskazaną kwotę składały się: kwota 196'007,44 zł, tj. należność główna, wynikająca z 12-stu nieuregulowanych faktur VAT, wystawionych w okresie od 8 do 29 maja 2015 roku oraz skapitalizowane odsetki ustawowe za opóźnienie w zapłacie poszczególnych należności, wynikające z faktur wystawionych przez powoda, w okresie od 31 mara 2014 do 29 maja 2015 roku, w łącznej kwocie 47'108,77 zł).

Weksel in blanco to weksel niezupełny w chwili wystawienia. Jest to więc taki weksel, któremu brak wszystkich lub niektórych istotnych cech weksla, a co do którego istnieje porozumienie między wystawcą weksla, a osobą, której wystawca wręczył weksel do późniejszego uzupełnienia. W chwili wręczenia innej osobie weksel taki musi zawierać co najmniej podpis wystawcy. Wszystkie inne elementy mogą zostać uzupełnione przez aktualnego posiadacza weksla.

Do weksła in blanco może być dołączone porozumienie wekslowe, najczęściej nazywane deklaracją wekslową, w której zawarte są warunki wypełnienia weksła.

Podstawową funkcją weksli in blanco jest ich funkcja gwarancyjna, gdyż przede wszystkim taki weksel wystawiany jest na zabezpieczenie roszczeń jednej ze stron określonego stosunku prawnego, zarówno istniejących w chwili wystawienia weksła, jak i mogących powstać później.

Zgodnie z art. 30 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282 z późn. zm.) zapłatę weksła można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (aval) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. Zobowiązanie poręczycieli, oparte na przepisach prawa wekslowego określa deklaracja wekslowa, wyrażająca wolę stron w przedmiocie zakresu i wysokości zabezpieczenia zapłaty (wyrok SN z dnia 12 maja 1980 roku, IV PR 128/80, LEX nr 8234). W myśl art. 47 powołanej ustawy, kto weksel wystawił, przyjął, indosował lub zań poręczył, odpowiada wobec posiadacza solidarnie. Posiadacz może zatem dochodzić roszczeń przeciw jednemu, kilku lub wszystkim dłużnikom bez potrzeby zachowania porządku, w jakim się zobowiązali.

Bezspornym było w niniejszej sprawie, iż pozwany R. M. (1) poręczył weksel in blanco, a następnie w dniu 13 lipca 2016 roku podpisał deklarację wekslową na zabezpieczenie roszczeń wynikających z umowy sprzedaży z 7 stycznia 2015 roku. A zatem ponosi on z wystawcą weksła (pозwanym ad. 1), względem posiadacza weksła (powoda) solidarną odpowiedzialność za wynikające z niego zobowiązania.

Chcąc wzruszyć zapadłe rozstrzygnięcie, pozwani oparli swoją argumentację na twierdzeniu, jakoby weksel in blanco, został przez powoda uzupełniony po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, tj. umowy sprzedaży. Zgodnie bowiem z zapatrywaniem przyjętym w orzecznictwie, upływ terminu przedawnienia ze stosunku podstawowego, powoduje skutek tego rodzaju, że wygasa udzielone wierzycielowi przez dłużnika wekslowego upoważnienie do uzupełnienia weksła in blanco. Wierzyciel wekslowy, jeśli wypełni weksel po tej dacie, naraża się na zarzut, że uzupełnił dokument z naruszeniem porozumienia, zaś osoba, która złożyła podpis na wekslu in blanco może powoływać się, że nie jest zobowiązana wekslowo (art. 10 Pr. weksl.). (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2015 roku, IV CSK 131/15 LEX nr 1959490, Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2006 r., IV CSK 15/05 LEX nr 179731 Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2010 r. V CSK 142/10, LEX nr 737290).

Sąd uznał twierdzenia strony pozwanej za całkowicie chybione.

Na gruncie niniejszej sprawy, wekslem in blanco posłużono się w celu zabezpieczenia roszczenia wynikającego z umowy sprzedaży. Kwota na jaką wypełniono weksel odpowiadała sumie należności z 12-stu nieuregulowanych faktur VAT oraz odsetek naliczonych pozwanej w związku z uchybieniem terminowi płatności poszczególnych, wynikających z umowy świadczeń. Zgodnie z art. 554 k.c., roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, przedawniają się z upływem dwóch lat. Do roszczeń o odsetki za opóźnienie (należy zaznaczyć, że roszczenie o zapłatę odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego po powstaniu uzyskuje byt niezależny od długu głównego i ulega przedawnieniu według własnych reguł - wyrok SN z dnia 19 stycznia 1990, IV CR 294/89 OSNC 1991/2-3/33), stosuje się zaś 3-letni termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe -118 k.c. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 roku, III CZP 42/04 OSNC 2005/9/149).

W myśl art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne, czyli gdy minął termin jego płatności. Data płatności faktury wystawionej najwcześniej, a więc faktury nr (...) z 8 maja 2015 r., została wyznaczona na dzień 22 maja 2015 roku. Powód wypełnił weksel in blanco w dniu 4 maja 2017 roku, a zatem bez wątpliwości przed upływem terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego.

Roszczenie o odsetki również nie uległo przedawnieniu. Bieg przedawnienia roszczenia został bowiem przerwany na skutek aktywności pozwanej spółki polegającej na uznaniu długu, co nastąpiło w dniu 16 marca 2017 rok. Prezes zarządu (...) Sp. z o.o. w P. – A. M., potwierdziła wówczas saldo zadłużenia wobec powoda. W judykaturze podkreśla się, że przerwanie biegu terminu przedawnienia następuje zarówno w przypadku uznania właściwego, jak i niewłaściwego. W przeciwieństwie do uznania właściwego, uznanie niewłaściwe nie stanowi umowy zawartej

pomiędzy dłużnikiem i wierzycielem, lecz sprowadza się do oświadczenia wiedzy – jest potwierdzeniem przez dłużnika faktu istnienia zobowiązania. (K. Pietrzykowski (red.), Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1–44910, Wyd. 9, Warszawa 2018, a także: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 1972 r. I CR 142/72 OSNCP 1973/4 poz. 61). Uznanie niewłaściwe jest uzewnętrznieniem stanu świadomości dłużnika, z którym ustawa łączy jedynie skutek w postaci przerwania biegu terminu przedawnienia (wyrok SN z dnia 15 listopada 2007 r., II CSK 347/07, Legalis). Można o nim mówić jedynie wówczas, gdy określone zachowania dłużnika dotyczą w sposób jednoznaczny skonkretyzowanego, skierowanego przeciwko niemu roszczenia (wyrok SA w Katowicach z dnia 28 września 2017 r. V ACa 681/16, Lex).

Dokument stanowiący potwierdzenie salda w sposób ewidentny zawiera wszystkie elementy uznania - zarówno precyzyjnie określa źródło zobowiązania jak i jego wysokość, a nadto został opatrzony pieczęcią pozwanej spółki oraz podpisem osoby uprawnionej do jej reprezentacji. Dokonaną czynność bez wątpienia należy poczytywać w kategorii niewłaściwego uznania długu, z którym ustawodawca wiąże fakt przerwania biegu przedawnienia.

Zgodnie z treścią art. 124 § 1 k.c. po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. Najstarsze roszczenie odsetkowe stało się wymagalne w dniu 15 kwietnia 2014 roku (termin zapłaty świadczenie stwierdzonego fakturą (...) został oznaczony na dzień 14 kwietnia 2014 rok), a zatem uległoby przedawnieniu 15 kwietnia 2017 roku. Potwierdzenie salda dokonane 16 marca 2017 roku spowodowało przerwanie biegu terminu przedawnienia. A zatem, w momencie wypełnienia weksla roszczenie odsetkowe również nie było przedawnione.

Zauważyć również należy, że pozwani, w żaden sposób nie wykazali, ażeby do wypełnienia weksla in blanco doszło w dacie innej (późniejszej) niż deklarowana, tj. 4 maja 2017 roku. Okoliczności tej w żaden sposób nie przesądza fakt, iż do wezwania do wykupu weksla nie została załączona kopia, bądź odpis wypełnionego dokumentu. Przepisy prawa wekslowego nie nakładają bowiem na posiadacza weksla obowiązku załączenia do wezwania do wykupu weksla jego kopii bądź odpisu. Spełnienie zaś przewidzianego w art. 38 ustawy z 1936 r. - Prawo wekslowe wymogu przedstawienia weksla do zapłaty nie łączy się z koniecznością jego fizycznego okazania "do oczu" dłużnikowi głównemu. Wystarczające jest w tej mierze stworzenie wystawcy weksla własnego przez posiadacza weksla realnej możliwości zapoznania się z oryginałem weksla w miejscu jego płatności (wyrok SA w Łodzi z 28 sierpnia 2013 roku, I ACa 1368/12, LEX nr 1363276).

Nadto należy mieć na uwadze, że pismami z dnia 4 maja 2017 roku pozwani zostali poinformowani o wypełnieniu weksla i wyznaczeniu terminu płatności na dzień 11 maja 2017 roku. Pozwana spółka miała możliwość sprawdzenia weksla oraz zapoznania się z jego treścią w siedzibie pozwanego Banku, gdzie weksel się znajduje, jednak z tej możliwości nie skorzystała.

Mając powyższe na uwadze należało uznać, iż złożone przez pozwanych zarzuty od nakazu zapłaty z dnia 23 listopada 2017 r w sprawie II Nc 440/17 nie są uzasadnione czego konsekwencją było utrzymanie w mocy w/w orzeczenia.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z wyrażoną w art. 98 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Z uwagi na to, iż pozwani przegrali proces w całości, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, ciążył na nich obowiązek zwrotu kosztów procesu poniesionych przez przeciwnika, na które składają się: opłata sądowa od pozwu w kwocie 3'039 zł oraz koszty wynagrodzenia fachowego pełnomocnika, w kwocie 10'800 zł ustalone na podstawie § 2 ust. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1667). Z uwagi na to, że w utrzymanym w mocy nakazie zapłaty z dnia 23 listopada 2017 roku, wydanym w sprawie II Nc 440/17 Sąd zasądził koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7'200 zł (na podstawie § 3 ust. 1 pkt 7 w/w rozporządzenia), Sąd zasądził z tego tytułu dodatkową kwotę 3'600 zł, odpowiadającą różnicy w/w wielkości.

z/ odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełn. pozwanych.